

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ШИХНЕНКО Дмитро Вікторович

УДК 35:321.72:316.46](043.3)

**ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЛІДЕРСТВА У
ДЕМОКРАТИЧНОМУ ВРЯДУВАННІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національній академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор **КОЗАКОВ Володимир Миколайович**, Національна академія державного управління при Президентові України, професор кафедри суспільного розвитку і суспільно-владних відносин.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, доцент **ДМИТРЕНКО Геннадій Васильович**, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, завідувач кафедрою публічного управління та адміністрування;

кандидат наук з державного управління **ШПАК Олег Анатолійович**, Чернігівська територіальна організація політичної партії «Європейська Солідарність», керівник секретаріату.

Захист відбудеться *16 квітня 2021 року о 14 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, ауд. 205.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17.

Автореферат розісланий *16 березня 2021 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. З. Масик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний стан глобального розвитку, пандемія COVID-19, інформаційні війни, економічні кризи, екологічна ситуація та інші чинники розвитку держав вимагають від публічних лідерів інноваційних підходів до вирішення низки проблем. В умовах сьогодення більшість держав світу впроваджують нові види врядування, які здатні на більш своєчасну і результативну реакцію змінам, потребам та запитам суспільства. А відтак, виникає потреба у з'суванні існуючих та створенні якісного нового виду врядування, що повністю відповідав би сучасним запитам сьогодення та сприяв би побуові тристоронньої взаємодії між державою, суспільством та глобальним світом. Демократичне врядування в сучасних умовах суспільного розвитку сприяє впровадженню демократичних принципів врядування.

Протягом останніх років в Україні відбуваються широкомасштабні системні реформи, основою яких є зміна публічного управління. Головний напрямок реформи публічного управління зводиться до трансформації органів публічного управління на інститути не лише служіння народу, а й створення партнерства між державою та громадянами. Успіху даної реформи сприятиме пошук інноваційних лідерів, які володітимуть новими професійними компетенціями та особистісними якостями та чи зможуть вони впроваджувати зміни, покращувати свої навички, постійно самоудосконалюватися.

Наукові розвідки кінця ХХ – початку ХХІ ст. у галузі державного управління свідчать про формування нової управлінської парадигми – лідерства, яка стає основою професійної діяльності у сфері публічного врядування. Результатом актуалізації даної парадигми постало зростання суспільного попиту та соціального замовлення на політичних лідерів. Формування лідерства є фундаментом для подальшого реформування інституту державної служби та становлення ефективної системи демократичного врядування в Україні.

Значний інтерес у контексті даної дисертаційної роботи становлять наукові розробки зарубіжних науковців, у рамках яких представлені комплексні дослідження з проблематики лідерства: Ж. Блонделя, М. Вебера, Ф. Енгельса та К. Маркса, А. де Токвіля, С. Хантінгтона, М. Дж. Херманн, Ж.-Л. Шабо, Ф. Шміттєра та ін.

Дослідженням основних параметрів і складових лідерства займалися Е. Афонін, Н. Гончарук, С. Зінев, М. Логунова, М. Пірен, В. Предборський, О. Пухкал, О. Рашковська, Ф. Рудич, П. Сидоренко, І. Сурай, М. Школяр, теоретичні ідеї яких використані для окреслення основних функцій і задач політичних лідерів.

Висвітлення проблематики лідерства, осмислення джерел розвитку лідерських компетенцій на державній службі в Україні, здійснюється на основі положень теорії й історії державного управління, наукових підходів до основоположних засад демократичного врядування, представлених у

працях сучасних вітчизняних дослідників А. Баштанника, О. Валецького, Т. Василевської, Р. Войтович, П. Ворони, В. Голуб, Л. Гонюкової, Г. Дмитренка, В. Дубінської, В. Забігайла, В. Козакова, М. Лахижі, Н. Нижник та Л. Пашко, Л. Новак-Каляєвої, І. Пантелейчук, А. Пахарєва, В. Ребкала, О. Шпака та ін.

Узагальнення наявних досліджень та публікацій свідчить про те, що інституціоналізація інноваційного лідерства у демократичному врядуванні хоча й відноситься до сфери інтересів вітчизняних науковців, проте вимагає більш змістовного та комплексного аналізу. Виходячи з цього, актуальним постає дослідження феномену лідерства та його ролі в системі державного управління з метою подальших розробок стратегічних програм з розвитку демократії на вітчизняних теренах, забезпечення політичної стабільності та поступу Української держави, приведення політичного курсу країни у відповідність з дійсними потребами й інтересами громадянського суспільства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. У дисертаційній роботі висвітлено результати наукових досліджень автора, отримані в межах комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування» (ДР № 0199U002827) в рамках науково-дослідних робіт кафедри суспільного розвитку і суспільно-владних відносин за темами «Аналіз державної політики» (ДР № 0115U004062), «Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики» (ДР № 0117U002864). Особистий внесок дисертанта у виконання даних робіт полягає в обґрунтуванні ролі, ключових якостей, параметрів і характеристик лідерів та дослідженні ключових механізмів формування лідерських якостей особистості в умовах демократичного врядування.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування інституціоналізації інноваційного лідерства у демократичному врядуванні та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Досягнення поставленої мети передбачає послідовне вирішення наступних завдань:

- дослідити ступінь розробленості проблематики становлення інституту лідерства у вітчизняній і зарубіжній науковій думці;
- узагальнити основні підходи до розуміння механізмів інноваційного лідерства як явища в сучасній державно-управлінській науці;
- розкрити інноваційне лідерство як механізм державного управління та стратегічний напрямок розвитку демократичного врядування в Україні;
- провести порівняльний аналіз механізмів і тенденцій інституціоналізації інноваційного лідерства в Україні та інших європейських і світових державах;
- здійснити практичне дослідження ролі ціннісних засад, принципів інноваційного лідерства шляхом проведення експертного опитування;

– визначити пріоритети в формуванні лідерських якостей особистості та виробити практичні рекомендації щодо їх впровадження в умовах демократичних перетворень в Україні.

Об'єкт дослідження – інноваційне лідерство як суспільний феномен.

Предмет дослідження – інституціоналізація інноваційного лідерства у демократичному врядуванні.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу – для деталізації об'єкта дослідження; узагальнення – для розкриття теоретико-методологічних засад механізмів інституціоналізації інноваційного лідерства; порівняльний метод та систематизація – для вивчення нормативно-правового забезпечення інституціоналізації інноваційного лідерства в Україні; системний метод – для розкриття концептуальних основ інноваційного лідерства; логічний, діалектичний, метод узагальнення, комплексного і системного підходів – для вдосконалення понятійно-категорійного апарату дослідження; метод моделювання – для розроблення напрямків удосконалення інституціоналізації інноваційного лідерства у демократичному врядуванні; абстрактно-логічний метод – для теоретичного узагальнення, визначення пріоритетів розвитку лідерства в рамках вітчизняної державної служби й формулювання висновків та пропозицій.

Методологічною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема офіційні публікації міжнародних організацій. Інформаційну та емпіричну базу дослідження становили нормативні документи органів державної влади, статистичні та соціологічні дані, матеріали, опубліковані в періодичних виданнях та мережі Інтернет

Наукова новизна одержаних результатів полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні інституціоналізації інноваційного лідерства у демократичному врядуванні та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Найбільш суттєві результати дисертаційного дослідження, що містять наукову новизну, конкретизовано в таких наукових положеннях:

уперше:

– на основі даних експертного опитування, запропоновано поняття «лідерство», яке представлено як системну соціальну творчість, спрямовану на впровадження новітніх підходів до публічного управління, що реалізується за рахунок власного інтелектуального потенціалу та нематеріальних ресурсів (знань, навичок, досвіду), які складають інтегральну характеристику особистості лідера; з'ясовано, що лідер інноваційного типу, змінює соціальний ландшафт і світ навколо себе задля реалізації суспільних інтересів, механізмом же розв'язання будь-яких соціальних негараздів є розумна міра співвідношення традицій та інновацій; визначено, що не завжди суспільна криза, злам існуючих стандартів і стереотипів, здатні викликати появу політичного лідера і не завжди лідери, які прийшли до влади на хвилі боротьби за реформи, виявляються модернізаторами на практиці. У такому

випадку мова вже йде не про дійсне лідерство, а про його видимість, за допомогою якої досягаються інші приховані цілі, а сама влада перетворюється з механізму (засобу) в самоціль (мету);

удосконалено:

– поняття «інноваційний лідер», як політик нової генерації, еталон авторитету та професіоналізму, що формує і транслює загальносуспільні цінності, має бездоганну репутацію та вагомий особистий авторитет, компетентний у справах, до яких є дотичним у рамках професійної і громадської діяльності, досконало володіє управлінською майстерністю, відповідальний за свої слова, дії та їх наслідки;

– профіль компетенцій інноваційного лідера, що включає до себе п'ять ключових навичок: відповідальність за прийняття рішення щодо розвитку державної служби; планування результатів у короткостроковій та довгостроковій перспективі; високі моральні якості; оцінка поточних результатів, внесення необхідних коректив з метою вдосконалення державної політики, структури публічного управління; врахування провідного світового досвіду в професійній діяльності у поєднанні зі знанням національної специфіки. Значною перевагою такого підходу є стандартизація вимог до лідерів на публічній службі, адже профіль передбачає опис конкретного набору компетенцій та відповідної поведінки, що стосуються керівних кадрів системи публічного управління та сприятимуть впровадженню єдиних стандартів. Профіль компетенцій має стосуватися не лише навичок та знань, але також і самої системи цінностей, особистих якостей, які мають сприяти, крім іншого, також і політичному лідерству;

– методологічний підхід до формування нової моделі вітчизняного публічного управління, основу якого складатиме чутливе врядування, що передбачає формування нової корпоративної культури державної служби, орієнтованої на розвиток лідерських якостей; еволюційна трансформація управління включає три рівні: адміністрування, менеджмент і лідерство, а така трирівневість управління знайшла пряме відображення у системі державного управління, де еволюцію відбувалась у вигляді наступних моделей: бюрократичне адміністрування – державний менеджмент – чутливе врядування. Для чутливого врядування, як найбільш близької до інноваційного лідерства моделі управління, характерними є наступні механізми втілення: координація діяльності команди однодумців задля служіння суспільству; визначення стратегічних напрямків розвитку соціуму загалом; формування аксіологічної системи, що складається з чітких і зрозумілих для кожного суб'єкта цінностей-цілей; забезпечення послідовності і спадковості в реалізації державної політики;

набули подальшого розвитку:

– обґрунтування актуалізації інноваційного лідерства в умовах сучасних суспільних трансформацій, що являє собою пріоритетний і стратегічний напрям розвитку системи публічного управління в Україні, втілення якого стане можливим на засадах якісної підготовки кадрів для

вітчизняної державної служби та налагодження комплексної системи професійної підготовки управлінців-лідерів. Механізм інтеграції такої освітньої системи і державної служби покликаний сприяти створенню теоретичного та прикладного підґрунтя для адаптації досвіду розвитку лідерства у публічному управлінні провідних країн світу із врахуванням національних особливостей і вітчизняних реалій;

– обґрунтування необхідності впровадження інноваційного лідерства, яке б дозволило вітчизняному державному управлінню вийти на рівень світових стандартів. З метою досягнення цього виявлені механізми впровадження в Україні європейського і світового досвіду професійної підготовки лідерів для державного управління, що передбачають: спрямованість державної кадрової політики країни на розвиток лідерського потенціалу державних службовців; необхідність законодавчої імплементації правового підґрунтя для забезпечення підтримки й інтегрованості професійного розвитку управлінців-лідерів у систему публічного управління; впровадження широкого спектру програм професійної підготовки державних лідерів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в діяльності центральних органів виконавчої влади для подальшого розвитку теоретичних і практичних досліджень лідерства та підвищення ефективності демократичного врядування в Україні. Матеріали дисертації можуть застосовуватися в навчальному процесі для студентів, здобувачів та аспірантів з державного управління у рамках навчальних курсів з основ лідерства, політичних технологій (зокрема – в Національній академії державного управління при Президентові України) тощо, при підготовці методичних та навчальних посібників і підручників.

Окремі положення та висновки дисертаційного дослідження використано у діяльності:

– Приватного вищого навчального закладу «Кропивницький інститут державного та муніципального управління» (довідка про впровадження від 07 травня 2018 року №129);

– політичної партії «Блок Петра Порошенка «Солідарність» (довідка про впровадження від 18 червня 2018 року № 174);

– Баришівської районної державної адміністрації Київської області (довідка про впровадження від 26 листопада 2020 року № 0101-42/821);

– товарної біржі «Українська біржа» (довідка про впровадження від 10 грудня 2020 року №68/01/20/1).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, що містить одержані автором результати, які сприяють підвищенню ефективності системи публічного управління та державної служби в Україні за рахунок окреслення практичних шляхів формування лідерських якостей особистості. Основні ідеї й практичні розробки, у тому числі ті, що характеризуються науковою новизною та практичним значенням розроблено

та здійснено автором самостійно.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи були презентовані та обговорені на: міжнародній науково-практичній конференції «Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний виміри» (м. Кропивницький, 2016 р., 2017 р., 2018 р.), міжнародній науково-практичній конференції «Регіон – 2017: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 2017 р.), міжнародній науково-практичній конференції Конгрес Соціологічної асоціації України «Нові нерівності – нові конфлікти: шляхи подолання» (м. Харків, 2017 р.), міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції розвитку соціального служіння в Україні: історія, практика, стан і перспективи» (м. Кропивницький, 2017 р., 2018 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності» (м. Київ, 2017 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства» (м. Кропивницький, 2015 р., 2016 р., 2017 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції «Європейські перспективи сенсу життя» (м. Запоріжжя, 2018 р.), науково-практичній конференції за міжнародною участю «Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління» (м. Київ, 2017 р.), науково-практичній конференції за міжнародною участю «Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку» (м. Київ, 2018 р.).

Публікації. Наукові результати дисертаційної роботи опубліковано в 19 наукових працях, зокрема в 4 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, 1 публікації в іноземному виданні та 14 тезах доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить по три підрозділи, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 208 сторінок, із них 173 сторінки основного тексту. Список використаних джерел налічує 212 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, висвітлено її зв'язок із науковими програмами, планами та темами, визначено мету і завдання, об'єкт та предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості щодо їх апробації, публікацій, структури та обсягу дисертаційної роботи.

У **першому розділі** – *«Інноваційне лідерство як суспільний феномен: теоретико-методологічні засади»* – розглянуті основні підходи до визначення сутності та природи лідерства, з'ясовані особливості розуміння природи лідерства як явища в державно-управлінській науці, досліджена

інституціоналізація лідерства в якості стратегічного напрямку становлення та розвитку демократичного врядування в Україні.

З'ясовано, що розвиваючись паралельно з еволюцією самого суспільства, політичне лідерство на кожному історичному етапі набуває своїх специфічних форм і властивостей. Наукова думка породила масу різноманітних теорій і підходів як до типології самих лідерів, так і до феномену лідерства загалом, які не суперечать один одному, а швидше є взаємодоповнюючими, кожен з яких приймає за основу певну ключову ознаку або їх набір. Класичною вважається класифікація типів лідерства М. Вебера, який у своїх теоретичних побудовах виходить зі способів легітимізації влади, відповідно до яких виділяються наступні типи: традиційний, раціонально-легальний, харизматичний.

Виявлено у контексті звернення до соціально-психологічних і соціально-моральних вимірів лідерства, що особистість включає до себе прояви буття всіх суспільних відносин, а самореалізація виступає втіленням потенцій власного «я». Найвищим кінцевим результатом розвитку кожної людини є самоздійснення. У становленні політичного лідера визначальну роль відіграють базові принципи, що формують загальну стратегію поведінки. У своїх проявах принципи можуть бути різноманітними, але в сукупності їх набір відображає людську ідентичність.

Визначено, що основна мета інноваційного лідерства полягає в тому, щоб максимально використовувати власні можливості, подолати зовнішні обставини з найменшими затратами.

Доведено, що характеристики персональної ідентичності мають доволі розмиті межі з ідентичністю соціальною. Для самоідентифікації лідера важливими постають фізичні параметри (зовнішні дані, здоров'я, темперамент), психічні, моральні та етичні якості, світогляд (індивідуальні інтереси, політичні погляди, особливості світосприйняття), стиль життя (рівень матеріального добробуту, освіта, професійні навички), громадянська позиція (включно зі ставленням до усіх наявних у соціумі соціально-політичних, економічних, культурних тощо процесів).

Розкрито, що теорії психологічного спрямування розглядають лідерство як результат невиміщених потягів людини, що ведуть до соціальної активності, тобто відбувається компенсація психологічної незадоволеності особистості за рахунок впливу на оточення. Ситуаційна теорія ставить на чільне місце значення самої ситуації в процесі поставання лідера: у разі зміни соціальної ситуації з'являється висока ймовірність зміни лідера. Лідер існує в рамках соціальної групи, а група, яка не підтримує лідера, позбавляє його можливості впливати на неї.

З'ясовано, що у теоретичних пошуках починаючи з часів XVII ст. опозиція природного цивілізованому розглядалася в якості необхідної умови виникнення та конституювання громадянського суспільства. Для такого суспільства характерною є особистість орієнтована на творчість, саморозвиток, свідомість якої дійшла до рівня усвідомлення

загальнолюдського в кожній людині. В якості управлінця, за таких вихідних умов, може постати саме політичний лідер.

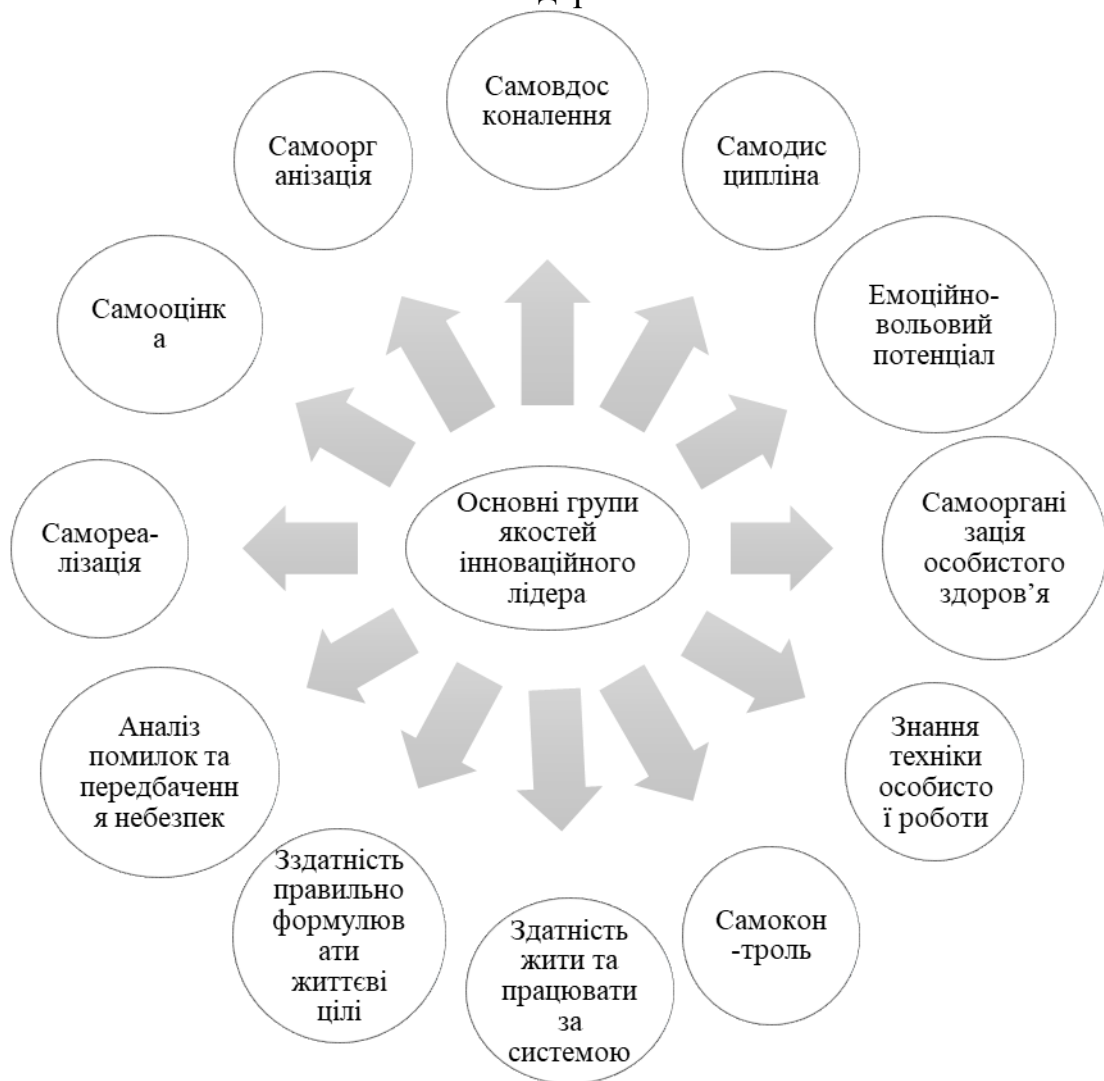

Рис. 1. Основні групи якостей інноваційного лідера

Доведено, що лідерство є фундаментом для подальшого реформування інституту державної служби та формування ефективної системи демократичного врядування. Політичне лідерство виступає одним з основних факторів, здатних впливати на взаємодію формальних і неформальних структур у політичній системі. Відбір і рекрутування політичних лідерів для всіх рівнів політичної системи є однією з найважливіших функцій політичних партій, які здійснюють значний вплив на формування персонального складу державно-управлінського апарату. Лідер, у кінцевому підсумку, впливає на соціум пропонуючи та реалізуючи стратегії подальшого розвитку, які відповідають культурним стереотипам, традиціям, що склалися історично, образам взаємодії громадян між собою та з владою. Лідерство ґрунтується на визнанні складності та динамічності соціальних процесів, важливості врахування різних точок зору, критичному мисленні та вимагає формування команди однодумців, на підтримку якої лідер зможе спиратися

при досягненні поставлених цілей.

У другому розділі – «Основні тенденції інституціоналізації інноваційного лідерства та особливості їх прояву в Україні» – розкрито функції лідерства та специфіку їх реалізації в сучасній політичній практиці, професіоналізм і відповідальність продемонстровані у якості необхідних умов формування інституту лідерства в Україні, розглянуто місце лідерства у контексті зарубіжних моделей публічного управління.

Виявлено, що першочерговим напрямом суспільних перетворень у сфері державної служби в Україні є подальша демократизація публічного управління, реформа структури виконавчої влади, спрямована на децентралізацію та деконцентрацію повноважень, досягнення чого передбачає інституціоналізацію лідерства як головної рушійної сили демократичного врядування. Лідерство – це нова якість управління людськими ресурсами: якщо класичний менеджмент передбачав систематичне підштовхування підлеглих до тих дій, які управлінець вважає за необхідні, то сутність лідерства полягає у координації діяльності команди односторонців задля досягнення спільної мети.

Підкреслено, що професіоналізм являє собою інтегративну характеристику професійних якостей особистості. Для лідера – це досконалість у конкретному виді діяльності, найбільш високий рівень майстерності, а також повноцінна відданість тій справі, в якій суб'єкт реалізує себе як фахівець та актуалізує власні лідерські потенції. У політичній сфері часто відбувається неправомірне ототожнення легітимного з ефективним, технологічним, а виходячи з цього, проблема моральності політики відступає на задній план, якщо зовсім не знімається. Сучасні лідери все частіше орієнтуються на технологізм політичних процесів, не переймаючись при цьому їх моральним змістом, втім дійсною основою діяльності органів публічного управління має стати дотримання принципу моральності, який є базовим для лідерів.

З'ясовано роль лідерів у країнах з усталеним громадянським суспільством, значними демократичними традиціями, владні відносини в яких побудовані на раціональному типі, найбільший дослідницький потенціал представляє звернення до моделей публічного управління, апробованих і втілюваних у країнах Європейського Союзу. Основу державної служби Великої Британії складає модель саморозвивальної організації, яка базується на лідерстві як необхідному елементі та факторі підвищення ефективності організаційного й індивідуального функціонування та розширення можливостей кожного. Модель Великої Британії з розвитку лідерського потенціалу на державній службі характеризується централізованим характером, спирається на профіль компетенцій, необхідних кожному управлінцеві.

Виявлено, що програми з розвитку лідерів для державної служби Нідерландів реалізуються, зокрема, в Інституті державного управління Нідерландів, який спеціалізується на навчанні лідерів для державного

сектору. Провідною установою для підвищення кваліфікації державних службовців і працівників уряду Німеччини є Федеральна академія державного управління, навчальні програми якої включають наступні тематичні блоки: спілкування та співпраця, саморозвиток, менеджмент – лідерство, зв'язки з громадськістю, розвиток персоналу. У Канаді на основі індивідуального та організаційного лідерства започатковано процес «реновації» (оновлення) державної служби в якості безперервного процесу вдосконалення якості державних послуг через підвищення рівня професійної досконалості самих державних службовців. Система врядування в США орієнтована на інноваційне та безперервне навчання державних службовців для розвитку їх лідерського потенціалу. Зокрема, діяльність Федерального інституту управління при Департаменті управління персоналом уряду США зосереджена на розвитку лідерських компетенцій. З'ясовано, що система державної служби у кожній з вищезгаданих країн орієнтована на розвиток лідерського потенціалу всіх без виключення учасників державно-управлінських відносин.

Уточнено, що зміст політичної діяльності та її специфіка відображаються на інституціональній ролі лідера. Історичний розвиток управлінської теорії дає всі підстави стверджувати, що еволюційна трансформація управління включає три рівні: адміністрування, менеджмент і лідерство. Основою для адміністрування та менеджменту є влада (формальне підпорядкування), базисом для лідерства є вплив. Така трирівневість управління знайшла своє відображення й у системі державного управління, в рамках якої спостерігається послідовна зміна наступних моделей: бюрократичне адміністрування – державний менеджмент – чутливе врядування.

Констатується, що нині формується нова модель державного управління: чутливе врядування, яка базується на новітній корпоративній культурі публічного управління, в основі якої знаходиться розвиток лідерства. Провідний зарубіжний досвід професійної підготовки лідерів для публічного врядування демонструє нагальну необхідність реалізації кадрової політики, спрямованої на розвиток лідерського потенціалу державних службовців, законодавчої імплементації правового підґрунтя для забезпечення інтегрованості професійного розвитку управлінців-лідерів у систему державної служби, впровадження широкого спектру програм професійної підготовки державних лідерів, що чітко координується з усвідомленням провідної ролі лідерів у суспільному поступі.

У **третьому розділі** – *«Перспективи розвитку механізмів інноваційного лідерства в умовах демократичних перетворень в Україні»* – презентовані результати проведеного дисертантом експертного опитування, присвяченого ціннісним засадам, принципам і механізмам державного управління в інституціоналізації лідерства, кадрове омолодження державної служби продемонстровано в якості необхідної для формування нового типу лідера тенденції, окреслені пріоритети розвитку лідерства в сучасній Україні.

Запропоновано інституціоналізацію інноваційного лідерства у демократичному врядуванні в Україні здійснювати на основі наступних механізмів:

Правовий механізм – сукупність взаємопов'язаних нормативно-правових актів (юридичних інструментів), які регулюють: ключові параметри і складові діяльності публічного службовця; правила прийняття управлінських рішень; проведення реформ у сфері публічної служби; правила поведінки та ділову етику; впровадження інновацій в публічному управлінні.

Організаційний механізм – складова системи публічного управління, спрямована на реалізацію ефективної інституціоналізації інноваційного лідерства шляхом забезпечення умов для цілеспрямованого, безперервного. Інноваційного розвитку публічних службовців.

Мотиваційний механізм – ефективна система, яка передбачає зворотний зв'язок та охоплює сукупність стимулів, методів, форм, інструментів та важелів, що формують у публічних службовців мотиваційні стимули для застосування інновацій як основного засобу виконання функціональних обов'язків.

Інформаційний механізм – сукупність методів і засобів інформаційно-методичного забезпечення діяльності публічного службовця-лідера, який зумовлює розробку, систематизацію, а також оновлення та надання публічним службовцям методичної та інформаційної підтримки відповідно до вимог ефективного інноваційного управління (включаючи самоуправління) на усіх організаційних системах – індивідуальній, організаційній, державній.

Кадровий механізм – сукупність заходів і стимулів, які покликані вирішувати проблеми кадрового забезпечення публічної служби шляхом відбору кадрів з наявним інноваційним потенціалом.

Визначено, що з метою верифікації та уточнення отриманих в результаті аналізу наукових джерел даних щодо ціннісних засад, принципів і механізмів державного управління в інституціоналізації лідерства та з'ясування реального стану проблеми формування ціннісних засад в сучасній системі державного управління України, в процесі дисертаційного дослідження на базі Громадської організації «Інститут місцевого розвитку і сприяння демократії», дисертантом було проведено експертне опитування. До участі в експертному опитуванні було запрошено 248 осіб. Опитування респондентів здійснювалося анонімно, шляхом самостійного заповнення кожним з респондентів спеціальних анкет. Допустима прогнозована похибка результатів опитування складає не більше 4,2%.

З'ясовано, що найбільш ваговою суспільно-ціннісною функцією державного управління в сучасному українському суспільстві найбільша кількість експертів (60,6%) визначили саме захист. Близько третини респондентів визначили такими функціями управління (36,2%), надання послуг (35,4%), адміністрування (32,9%), контроль (30,9%) та організацію (28,9%).

Визначено, що в Україні нагально постають проблеми забезпечення ефективності та демократизації державного управління, відділення в органах державної влади стратегічних і контролюючих функцій від виконавчих, освоєння ефективних технологій управління державною службою, прозорості, відкритості та «клієнтоорієнтованості» публічного управління, вирішенню яких мають сприяти лідери. Разом з тим, при розв'язанні будь-яких соціальних негараздів, нагально постає питання про розумну міру співвідношення традицій та інновацій. Не завжди лідери, які прийшли до влади на хвилі боротьби за реформи, виявляються модернізаторами на практиці, проте в такому випадку маємо справу не з дійсним лідерством, а його видимістю, за допомогою якої досягаються інші приховані цілі, а сама влада перетворюється з інструменту (засобу) в самоціль (мету).

З'ясовано, що демократичний лад не досягається прямим запозиченням «правильних» законів, а постає в конкретно-історичних соціальних умовах. Економічний розвиток поступово призводить до відповідних змін, що зміцнюють демократичні інституції. Сильна економіка створює необхідні передумови, за яких демократія стає можливою. Формування демократичної конституційної держави, – як характерної ознаки нинішньої стадії розвитку громадянського суспільства, – базується на раціонально-легальних способах легітимації влади за умов планомірного перебігу політичних процесів у суспільстві.

Підкреслено, що громадянське суспільство постає у результаті консолідації вільних громадян, проте у ньому поступово проходить процес відокремлення еліти. Лідерство – закономірний наслідок становлення та розвитку суспільства такого типу, функціонуючого на основі субординації та координації. Громадянське суспільство формується за рахунок горизонтальних зв'язків, але більшість, яка складає основу будь-якого суспільного ладу, делегує ініціативу та повноваження, через що відокремлення еліти постає логічним наслідком структуризації соціуму. Роль інноваційних політичних лідерів у суспільному поступі має тісний зв'язок зі співставленням їх із політичною елітою нової формації на сучасному етапі вітчизняного державотворення.

Обґрунтовано, що образ будь-якого лідера створюється в тому числі засобами політичних технологій та іміджмейкерства. Часто імідж відіграє вирішальну роль у сприйнятті оточуючими діяльності конкретної особистості. Сформовані під впливом медіатехнологій тенденції змушують політичний менеджмент концентруватися на технології створення та підтримки віртуальних образів лідерів, діяльність яких набуває ознак політичних проєктів. Медіатизація політики означає, що не будучи прямими носіями влади, засоби масової інформації виступають технологічними інструментами управління, що дозволяє, з одного боку, мобілізувати маси для здійснення конкретних дій, ініційованих лідером або його командою, з іншого – сформувати образ харизматичного лідера при початковій нестачі для цього особистих якостей.

Виявлено, що до основних характеристик політичних лідерів слід віднести, по-перше, їх відкритий плюралістичний характер; по-друге, високий інтелектуальний і професійний потенціал; по-третє, соціальну мобільність висхідного типу, адже в процесі оновлення державно-управлінських кадрів, склад вітчизняної політичної еліти поповнюється не лише традиційно, – «зверху», вихідцями з партійної номенклатури та бюрократичної верхівки, – але і «знизу»: представниками самого громадянського суспільства.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні інституціоналізації інноваційного лідерства та розробці механізмів і рекомендацій щодо вдосконалення практик демократичного врядування в Україні. Результати, отримані в процесі дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати наступні висновки і практичні рекомендації:

1. Виявлено у результаті дослідження ступеню розробленості проблематики становлення інституту лідерства, що звернення до досягнення лідерства в Україні представлені на недостатньому теоретичному рівні через те, що увага вітчизняних науковців прикута, в переважній більшості випадків, до ролі політичних лідерів загалом, що не залишає можливості для розкриття специфічних рис і характеристик лідерства. Численний пласт теорій політичного лідерства, сформульованих закордонними науковцями, становить значний дослідницький інтерес для з'ясування за їх допомогою конкретних проявів даного феномену. Разом із цим, такі теорії достатньо часто фокусуються виключно на суб'єктивних аспектах лідерства, що негативно відображається на їх пояснювальній силі та методологічному потенціалі.

2. Узагальнено основні підходи до розуміння природи інноваційного лідерства як явища в сучасній державно-управлінській науці, визначені ключові якості та характеристики лідерів на державній службі, до яких віднесені наступні: орієнтація на результат, аналітичне мислення, управління людськими ресурсами, ефективна комунікація та дієвий зворотний зв'язок. При впровадженні реформи публічного управління необхідним видається забезпечення реальних можливостей для навчання та розвитку особистісного потенціалу державних службовців задля ефективного виконання ними лідерських функцій у майбутньому. Однією з ключових ролей системи вітчизняної державної служби має стати підтримка всебічного розвитку компетенцій суб'єкта-лідера, що потребує стратегічного та концептуального бачення оптимальних шляхів актуалізації лідерських потенцій.

3. Доведено, що формування лідерських якостей як стратегічного напрямку формування та розвитку демократичного врядування в Україні

базується на визнанні того, що виходячи із діалектичної природи досліджуваного феномену в рамках взаємодії з громадянським суспільством, необхідним є врахування двох іпостасей самого лідера: як представника владного апарату з одного боку, так і представника самого соціуму – з іншого, володіючого відповідними ментальними установками, характерними для широких мас. Враховуючи історичну складність відносин громадянського суспільства та держави, – і потенційно конфліктну природу їхніх взаємостосунків, – запорукою підтримки інноваційного курсу розвитку суспільства, збереження та примноження наявних у ньому потенцій є наступний аспект феномену лідерства: неможливість виключити лідера з контексту суспільства, що його сформувало. Виходячи з цього, поступ вітчизняного громадянського суспільства сприятиме становленню лідерства як державно-управлінського явища.

4. Проведено порівняльний аналіз тенденцій та механізмів інституціоналізації інноваційного лідерства в Україні та інших європейських і світових державах. Обґрунтовано, що лідерство являє собою нову управлінську парадигму, сутність якої повністю відповідає сучасним реаліям. Вже нині в Європейському Союзі реалізація програм орієнтованих на лідерство є інтегрованим елементом кадрової політики кожної держави, а система державної служби спрямована на розвиток лідерського потенціалу всіх її учасників. Наявні тенденції актуалізують потребу в лідерах, тоді як відсутність лідерського потенціалу в управлінців перешкоджає суспільному поступу. Незважаючи на національні відмінності в генезі демократичної культури країн світу, протиставляти різні типи політичних взаємовідносин і характерні для них види та форми лідерства у сучасних умовах не видається можливим. Політична система формується у відповідності до всієї сукупності суспільних настроїв, звичок, стереотипів поведінки, що активізуються під впливом об'єктивних і суб'єктивних факторів та обставин, які викликають на авансцену відповідні конкретно-історичній ситуації політичні фігури.

5. Здійснено практичне дослідження ролі ціннісних засад, принципів і механізмів лідерства шляхом проведення експертного опитування. До участі в експертному опитуванні було запрошено 248 осіб. Виявлено, за допомогою запитання «Чого найбільше Ви хотіли б досягти в житті?», яке передбачало множинний вибір відповідей, що найбільш бажаним є досягнення сімейного щастя, якого прагнуть 42,6% респондентів (104 опитаних). Майже третина (31,6%, 77 осіб) обрали варіант «Бути вільним і незалежним у своїх рішеннях та вчинках». Найбільш показовим є те, що запропоновані варіанти «Слави» та «Влади» не обрав жоден із учасників експертного опитування.

6. Визначено пріоритетні механізми формування лідерських якостей особистості в сучасній Україні та виявлено, що важливою складовою досліджуваної проблематики виступають особисті інтенції політичних лідерів у їх співвідношенні з потребами всього суспільства. Грань між ситуацією, коли втручання лідера обмежується спрямовуючою роллю у

визначенні стратегічних напрямів розвитку і тим станом, за якого відбувається фактичне «підминання» під лідера постаючого громадянського суспільства та його інституцій, – які, у такому випадку, існують більшою мірою формально, ніж реально, – достатньо тонка. Підкреслюється діалектичність природи політичного лідерства: з одного боку, воно може виступати передумовою для конституювання громадянського суспільства, з іншого – результатом його поступу. На етапі утворення демократичних інституцій роль лідера є ключовою, адже такі інститути можуть бути ефективно організовані виключно «зверху», при чому закономірністю взаємодії політичного лідера та зрілого громадянського суспільства виступає те, що сам характер лідерства обумовлюється тенденціями розвитку останнього.

У результаті проведеного дослідження, пропонуються наступні рекомендації, що можуть позитивно вплинути на процес інституціоналізації інноваційного лідерства у вітчизняному публічному управлінні:

– Національному агентству з питань державної служби України доповнити профілі лідерських компетенцій на державній службі в Україні, наступними навичками: відповідальність за прийняті рішення щодо розвитку державної служби; планування результатів у короткостроковій та довгостроковій перспективі; високі моральні якості; оцінка поточних результатів, внесення необхідних коректив з метою вдосконалення державної політики, структури публічного управління; врахування передового світового досвіду в професійній діяльності у поєднанні зі знанням національної специфіки.

– Національній академії державного управління при Президентові України втілювати новітній підхід до управління людськими ресурсами на державній службі в Україні, який передбачає вдосконалення процесів набору та просування по службі на основі як особистих лідерських якостей, так і посадових обов'язків, орієнтованих на відповідність профілю лідерських компетенцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Шихненко Д. В. Становлення особистості інноваційного лідера крізь призму соціально-психологічних вимірів / Д. В. Шихненко // Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн. – 2016. – № 13. – С. 103–108.
2. Шихненко Д. В. Роль громадянського суспільства в інституціоналізації інноваційного політичного лідерства / Д. В. Шихненко // Наукові розвідки з державного управління: зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 2. – С. 247–256.
3. Шихненко Д. В. Інституціоналізація інноваційних політичних лідерів у якості сучасної еліти / Д. В. Шихненко // Публічне урядування : збірник. – Травень 2017. – № 2 (7) – С. 228–236.
4. Шихненко Д. В. Особливості та природа харизми у конституюванні

інноваційного політичного лідерства / Д. В. Шихненко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія «Державне управління». – 2017. – № 3 (86). – С. 25–31.

Статті в зарубіжних виданнях

5. Шихненко Д. В. Институционализация инновационного лидерства на пути к демократизации государственного управления в Украине / Д. В. Шихненко // *Legea si viata* : международный научно-практический правовой журнал «Закон и жизнь». – 2018. – Вып. 4/2 (316). – С. 178–181.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

6. Шихненко Д. В. Институционализация инновационного лидерства на современном этапе державотворення / Д. В. Шихненко // Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 грудня 2015 р.). – Кіровоград : «КОД», 2015 – С. 254–257.

7. Шихненко Д. В. Соціально-моральні виміри особистості інноваційного лідера / Д. В. Шихненко // Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний виміри: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 квітня 2016 р.). – Кіровоград : «КОД», 2016. – С. 177–179.

8. Шихненко Д. В. Модернізація державної служби на шляху до інноваційного політичного лідерства / Д. В. Шихненко // Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства: збірник тез V Всеукраїнської науково-практичної конференції (2 грудня 2016 р.). – Кіровоград : ПВНЗ «КІДМУ КПУ», 2016. – С. 324–325.

9. Шихненко Д. В. Місце інноваційного лідерства у кадровому омолодженні державної служби України / Д. В. Шихненко // Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний вимір: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (7–8 квітня 2017 р.). – Кропивницький : «КОД», 2017. – С. 235–237.

10. Шихненко Д. В. Інноваційне лідерство як справжня альтернатива засиллю бюрократизму / Д. В. Шихненко // *Регіон – 2017: суспільно-географічні аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 20 – 21 квітня 2017 р.)* / Гол. ред. колегії Л.М. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – С. 53–57.

11. Шихненко Д. В. Соціальна місія та характеристики інноваційного лідерства / Д. В. Шихненко // Тенденції розвитку соціального служіння в Україні: історія, практика, стан і перспективи: збірник тез Міжнар. наук.-практ. конф. (16 травня 2017 р.). – Кропивницький : «КОД», 2017. – С. 57–59.

12. Шихненко Д. В. Роль інноваційного лідерства у підвищенні якості та стандартів публічного управління в Україні / Д. В. Шихненко // Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26

травня 2017 р.) : у 5 ч. // за заг. ред. В. С. Куйбіди, А. П. Савкова, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2017. – Ч. 1. – С. 171–172.

13. Шихненко Д. В. Ціннісні імперативи інноваційних лідерів у вітчизняному публічному управлінні / Д. В. Шихненко // Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 12 жовтня 2017 р.) / За заг. ред. В. С. Куйбіди, І. В. Розпутенка. – К. : НАДУ, 2017. – С. 267–269.

14. Шихненко Д. В. Інноваційне лідерство як шлях до гармонізації публічного управління / Д. В. Шихненко // Нові нерівності – нові конфлікти: шляхи подолання (III Конгрес соціологічної асоціації України) : тези доповідей та виступів учасників (Харків, 12-13 жовтня 2017 р.). – Х., 2017. – С. 210–211.

15. Шихненко Д. В. Держава та громадянське суспільство в контексті інноваційного лідерства / Д. В. Шихненко // Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 листопада 2017 р.). – Кропивницький : ПВНЗ КІДМУ, 2017. – С. 239–241.

16. Шихненко Д. В. Роль іміджу в конституюванні інноваційного лідера / Д. В. Шихненко // Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний вимір: збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 квітня 2018 р.). – Кропивницький : ПВНЗ КІДМУ, 2018. – С. 229–232.

17. Шихненко Д. В. Інноваційне лідерство на державній службі як прояв соціального служіння / Д. В. Шихненко // Тенденції розвитку соціального служіння в Україні: історія, практика, стан і перспективи: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 травня 2018 р.). – Кропивницький : «КОД», 2018. – С. 227–229.

18. Шихненко Д. В. Моральні виміри діяльності інноваційних лідерів / Д. В. Шихненко // Європейські перспективи сенсу життя: зб. матер. Міжнародної науково-практичної конференції, 11 травня 2018 р. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2018. – С. 141–143.

19. Шихненко Д. В. Інноваційне лідерство у практиках вітчизняного публічного управління / Д. В. Шихненко // Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку: матеріали щоріч. Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 25 трав. 2018 р.) : у 5 т. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. – К. : НАДУ, 2018. – Т. 2. – С. 66–67.

АНОТАЦІЯ

Шихненко Д. В. Інституціоналізація інноваційного лідерства у демократичному врядуванні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 «Механізми державного

управління». – Національна академія державного управління при Президентові України, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ, 2021.

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання в галузі науки державного управління, що полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні механізмів формування інноваційного лідерства та розробці практичних рекомендацій щодо їх впровадження в Україні.

Обґрунтовано, що лідерство являє собою нову управлінську парадигму, сутність якої повністю відповідає сучасним реаліям. Вже нині в Європейському Союзі реалізація програм, орієнтованих на лідерство, є інтегрованим елементом державної кадрової політики: система державної служби спрямована на розвиток лідерського потенціалу всіх її учасників. Наявні суспільні тенденції актуалізують потребу в лідерах, тоді як відсутність лідерського потенціалу в управлінців перешкоджає суспільному поступу.

Запропоновано концептуальну модель впровадження в Україні європейського і світового досвіду професійної підготовки лідерів для державного управління, яка передбачає орієнтацію державної кадрової політики на розвиток лідерського потенціалу державних службовців, необхідність законодавчої імплементації правового підґрунтя для забезпечення підтримки й інтегрованості професійного розвитку управлінців-лідерів до системи публічного управління, впровадження широкого спектру програм професійної підготовки.

Ключові слова: лідер, лідерство, демократичне врядування, механізми державного управління, публічне управління.

ANNOTATION

Shikhnenko D.V. Institutionalization of innovation leadership in democratic governance. – Scientific qualification work printed as a manuscript.

Dissertation for the Ph.D degree in Public Administration with a specialization in 25.00.02 – mechanisms of public administration. – National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Institute of personnel training of the state employment service of Ukraine, Kyiv, 2021.

In the dissertation the actual scientific task in the field of state administration science is solved, which consists in scientific and theoretical substantiation of mechanisms of formation of innovative leadership and development of practical recommendations for their implementation in Ukraine.

The approach to leadership developed and scientifically substantiated, the main components of which are: development of profiles of leadership competences in the civil service in Ukraine; formation of leadership development program for civil servants; introduction of an innovative approach to human resources

management in the civil service in Ukraine, which will provide for improved recruitment and promotion based on new key leadership competences, including responsibility, professionalism, morality, etc.

In the first section «Leadership as a social phenomenon: theoretical and methodological principles», the main approaches to the definition of the nature and nature of leadership are considered, the peculiarities of understanding the nature of leadership as a phenomenon in state-management science, the leadership as a strategic direction for the formation and development of democratic governance in Ukraine.

Within the framework of the second section «The main tendencies of formation of the institute of leadership and the peculiarities of their manifestation in Ukraine», the functions of leadership and specificity of their implementation in modern political practice are revealed, professionalism and responsibility are demonstrated as the necessary conditions for the formation of the leadership in Ukraine, the place of leadership in the context of foreign models is considered. public administration.

The third section «Mechanisms of formation and formation of leadership in conditions of democratic transformations in Ukraine» presents the results of the expert survey conducted by the dissertation devoted to the value foreshadings, principles and mechanisms of public administration for the formation of leadership, staff rejuvenation of the civil service demonstrated as necessary for the formation of a new type of leader of the trend , outlined the priorities of leadership development in modern Ukraine.

It is substantiated that leadership is a new management paradigm, the essence of which fully corresponds to modern realities. Already in the European Union, the implementation of leadership-oriented programs is an integral part of the state personnel policy: the civil service system is aimed at developing the leadership potential of all its participants. Existing public tendencies actualize the need for leaders, while the lack of leadership capacity in managers prevents social progress. Despite the national differences in the genesis of the democratic culture of the countries of the world, to oppose different types of political relations and the typical types of leadership for them, it is not possible in modern conditions. The political system is formed in accordance with the totality of different-minded sentiments, habits, stereotypes of behavior, which are activated by the influence of objective and subjective factors and circumstances that cause political figures to come to the forefront of the concrete historical situation.

The conceptual model of introduction of European and world experience of professional training of leaders for public administration in Ukraine is envisaged, which envisages the orientation of the state personnel policy on the development of the leadership potential of civil servants, the necessity of legislative implementation of the legal basis for ensuring the support and integration of the professional development of managers of the leaders to the system of public administration, introduction of a wide range of programs of professional training of state leaders, comprehension the fateful significance and decisive role of leaders

in social progress.

Key words: leader, leadership, democratic governance, mechanisms of public administration, public administration.

ANNOTATION

Shikhnenko D.V. Institutionnalisation d'un leadership innovant dans la gouvernance démocratique. Manuscrit.

La thèse sur le concours d'un diplôme scientifique du candidat aux sciences en administration publique sur une spécialité 25.00.05 - administration publique dans le domaine de la sûreté de l'Etat et de la protection de l'ordre public. - Académie nationale d'administration publique sous la présidence de l'Ukraine, Institut de formation du personnel du service national de l'emploi d'Ukraine, Kiev, 2021.

Dans la thèse, la tâche scientifique réelle dans le domaine de la science de l'administration publique est résolue, qui consiste en la justification scientifique et théorique des mécanismes de formation d'un leadership innovant et le développement de recommandations pratiques concernant leur introduction en Ukraine.

Il est prouvé que le leadership est un nouveau paradigme de gestion, dont l'essence est pleinement compatible avec les réalités modernes. Déjà dans l'Union européenne, la mise en œuvre de programmes axés sur le leadership est un élément intégré de la politique du personnel public: le système de la fonction publique vise à développer le potentiel de leadership de tous ses participants. Les tendances sociétales existantes mettent en évidence le besoin de leaders, tandis que le manque de potentiel de leadership chez les managers entrave le progrès social.

Un modèle conceptuel de mise en œuvre de l'expérience européenne et mondiale de la formation professionnelle des dirigeants de l'administration publique en Ukraine est proposé, qui envisage l'orientation de la politique du personnel de l'État sur le développement du potentiel de leadership des fonctionnaires, la nécessité de la mise en œuvre législative de la base juridique pour le soutien et l'intégration du développement professionnel des dirigeants de l'administration publique, introduction d'un large éventail de programmes de formation.

Mots clés: leader, leadership, gouvernance démocratique, mécanismes d'administration publique, administration publique.

Підписано до друку 9.03.2021
Формат 148x210 мм. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004
Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної
служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85